

Riksorganisationen
för kvinnojourer och
tjejjourer i Sverige

Hur blir vi fler journalsystrar?

– *Ett material om rekrytering och
medlemsvård*

Textredigering: Amanda Valstedt
Illustrationer: Jill Kungsman
Tryck: Eko Reklam, Älmeboda 2013

© Roks
info@roks.se www.roks.se

Inledning

Det här materialet handlar om rekrytering och medlemsvård av ideella i tjej- och kvinnojouurer.

Den första delen innehåller tips och information om hur vi **rekryterar medlemmar**. Hur blir vi fler? Var hittar vi nya jourtjejer och jourkvinnor? Vilka motiv finns det till att börja engagera sig inom vår verksamhet? Den andra delen handlar om hur vi **behåller medlemmar**. Hur kan de nya tjejerna och kvinnorna välkomnas på bästa sätt och vad kan göras för att främja ett långsiktigt engagemang? Det är frågor som tas upp här.

En stor del av materialet baseras på diskussioner och grupparbeten från Roks regionala utbildningsdagar 2011, där jouurer runt om i landet fanns representerade. En del av materialet är även hämtat ur ett utbildningsmaterial skrivet av Mia Westermarck som är rekryterings- och utbildningsansvarig på Kvinnojouren Ellinor i Linköping.

Rekrytering

– Vilka motiv finns det till att engagera sig ideellt i en tjejjour eller en kvinnojour?

I början av rekryteringsprocessen kan det vara en bra idé att din jour pratar om vilka motiv det finns till att engagera sig. Att kartlägga vilka motiv det finns är ett sätt att öppna upp för en positiv stämning i rekryteringsprocessen. Det är väldigt peppande i sig för jourtjejer och jourkvinnor att prata om alla fina motiv till engagemang och att börja i den änden kan ge mycket energi till att planera rekryteringen.

Det finns många olika motiv till att arbeta ideellt. Engagemang för jämställdhet och mäns våld mot kvinnor är ett exempel. Andra motiv kan vara att vilja träffa likasinnade och göra en insats, eller kanske lära sig mer om hur en praktiskt kan jobba för jämställdhet och mot könsmaktsordningen. Ytterligare motiv kan vara att en själv har varit utsatt för någon form av våld och vill hjälpa andra tjejer och kvinnor. Om en tjej eller kvinna som varit utsatt för någon form av våld eller övergrepp är det viktigt att tydliggöra att hon måste ha bearbetat det som hänt för att kunna jobba ideellt hos er. Detta är viktigt inte minst för henne själv men också för att hennes erfarenhet ska kunna vara en tillgång för jourcen, och inte en belastning.

**Kunna påverka
ojämställdheten**

**Vill få erfarenhet
för personlig och
yrkesmässig
utveckling**

**Har själv varit
utsatt och vill
hjälpa andra**

**Vad är ditt
motiv?**

**Träffa likasinnade
och göra en insats
för tjejer och
kvinnor**

**Lära mig mer om
praktiskt
jämställdhets-
arbete**

Synliggör din jour!

För att tjejer och kvinnor med dessa olika motiv ska kunna hitta er jour för att engagera sig, krävs att ni synliggör joutren. Det första grundläggande steget för att synliggöra joutrens existens är att sprida information om joutrens verksamhet och de värderingar som ligger till grund för den. Att synas genom annonser i lokalpress, affischer på offentliga platser som till exempel skolor, universitet, vårdcentraler, liksom att dela ut flygblad, twittra och ha en Facebooksida är exempel på några viktiga och tämligen enkla verktyg för att nå ut med information till många. Varje tjejjour kan även se till att synas på Tjejjoutren.se, genom det nationella kalendarier som finns på förstasidan. Där kan de lägga upp olika aktiviteter som de planerar och exempelvis sprida information om kommande studiecirkel för de tjejer som vill börja engagera sig.

Arrangera egna aktiviteter

Utöver fysiska och digitala annonser kan ni sprida information om joutrens innehåll och värderingar på andra sätt. Genom att delta i olika arrangemang kan ni använda er av fördelarna med direktkontakt med de som kan tänkas vara intresserade av att engagera sig. Det kan handla om att delta på mässor, marknader eller arrangemang som ordnas av andra för att på så sätt skapa samarbeten. Att arrangera egna aktiviteter är också en möjlighet. Det kan handla om manifestationer, fackeltåg

och tal, exempelvis i samband med den internationella kvinnodagen den 8 mars eller FN:s internationella dag för avskaffandet av våld mot kvinnor den 25 november. Tjejer och kvinnor som aktivt söker sig till denna typ av arrangemang har troligen ett intresse och engagemang för jämställdhet och feminism; vilket är utmärka motiv för att börja arbeta ideellt inom tjej- och kvinnojouren.

Hur blir vi fler?

Tillsammans är vi starka och ju fler systrar som kämpar i feminismens anda desto bättre. Det finns många olika sätt att aktivt söka fler tjejer och kvinnor till din jour. För att kunna planera rekryteringen av nya medlemmar är det viktigt att först kartlägga det nuvarande behovet och vilken kompetens som jouten har. Några frågor att diskutera i jouten kan vara:

- Hur fungerar de dagliga/veckovisa rutinerna i vår jour?
- Vilka arbetsuppgifter utförs?
- Hur skulle arbetet kunna underlättas?
- Vilken kompetens (erfarenhet och kunskap) behövs för att utföra arbetsuppgifterna?
- Vilken kompetens finns redan hos oss i jouten? Kan den användas på ett annat sätt?
- Vilken kompetens saknas i vår jour? (exempelvis språk- och kulturkunskap, datakunskap,)
- Vad behöver vår jour? (bredare mångfald, mer ekonomiskt stöd, en dator?)
- Vad har vår jour för mål?
- Vad skulle vi kunna göra om vi var fler?

Genom att diskutera dessa frågor kan ni kartlägga olika saker som är viktiga att tänka på vid rekrytering. Om juren är en homogen grupp (en grupp individer med exempelvis liknande ålder, utbildning, etnicitet osv.) kan det exempelvis vara viktigt att försöka rikta sig mot målgrupper som skulle ge juren en bredare mångfald. En bredare mångfald i en grupp innebär en större spridning av människor och människors erfarenhet och bakgrund.

”**Mångfald** kan även ses som att människor är olika utifrån sina unika personligheter, erfarenheter, kompetenser och värderingar. Då blir allas olikheter istället grunden för att skapa dynamiska grupper”¹

Diskussionsfrågor om mångfald:

- Vad betyder mångfald för mig?
- Vad innebär mångfald för oss i vår jour?
- Vad skulle mångfald tillföra i vår jour?
- Vad är ett mångfaldsarbete?

När ni har kartlagt från vilken målgrupp ni vill rekrytera medlemmar, är nästa steg att skriva en annons och sprida denna på lämpliga platser där den önskade målgruppen rör sig.

¹ Gridlund Lina, Elmquist Cecilia. *Agera utan att diskriminera en handbok för arbete mot diskriminering*. Edita Västra Aros, Västerås 2010

Att tänka på i en annons

- Intresseväckande rubrik
- Information om uppdraget och jouren
- Vad jouren erbjuder (utifrån uppdragsbeskrivningen)
- Krav och önskemål (Skriv gärna om studiecirkel som ett erbjudande och förmån snarare än krav)
- Kontaktuppgifter för mer information och hur en anmäler sig till studiecirkeln

Var sprider vi annonsen?

- Skolor, universitet, folkhögskolor,
- Kommun, landsting
- Bibliotek, allmänna affischeringstavlor
- Arbetsplatser
- Sociala medier (exempelvis Facebook, Twitter)
- Lokal press
- Ideella organisationer och folkbildningsförbund
- Mun till mun
- Flygblad till brevlådor

Hur kan vi hålla uppe intresset för de som anmält sig om det är långt kvar till nästa studiecirkel?

Vissa tjejjourer och kvinnojourer brukar ordna ett informationsmöte för de som måste vänta en tid tills nästa studiecirkel startar. På en sådan träff kan det vara bra att:

- Ge en introduktion om jouden
- Presentera de ideella/anställda
- Berätta om studiecirkeln och uppdraget som ideell jourtjej eller jourkvinna
- Avsluta och informera om nästa steg

Varför utbildning till de nya jourtjejerna och jourkvinnorna?

Vid första träffen på studiecirkeln är det viktigt att en eller flera från jouren närvarar för att välkomna alla och berätta om syftet med utbildningen. Kom ihåg att det första intrycket är det sista intrycket! Se därför till att vara väl förberedd vid studiecirkeln första träff. Syftet med studiecirkeln är:

- Att sprida information och kunskap om mäns våld mot kvinnor
- Att förmedla jourens feministiska värdegrund
- En förberedelse för jourarbete
- Att skapa trygghet
- Att höja kvalitén på det ideella arbetet
- Att skapa engagemang
- Att involvera nya medlemmar i verksamheten
- Att lära känna varandra och befintliga medlemmar

Utbildningen som alla nya jourtjejer och jourkvinnor går ger såväl en gemensam kunskapsbas om mäns våld mot kvinnor, som en introduktion till jourens feministiska värdegrund. Det ger en känsla av att ingå i ett större sammanhang, samtidigt som utbildningstillfällena ger en möjlighet att lära känna andra och gör att en gemenskap

kan växa fram. Det är viktigt att betona att utbildningen för jourtjejer och jourkvinnor är unik och varken kan ersätta eller ersättas av annan utbildning.

En sak att komma ihåg är att anpassa innehållet och nivån på studiecirkeln utifrån gruppens behov. Finns det exempelvis dyslektiker eller personer med andra dolda funktionsnedsättningar med i gruppen är det viktigt att anpassa materialet/litteraturen som används.

TIPS!

– internutbildning i din jourgrupp

Känner din jour att det skulle vara bra med en komplettering till studiecirkeln? Då kanske din jourgrupp kan hålla en internutbildning för de nya jourtejjerna och jourkvinnorna så att de snabbt ska kunna sätta sig in i vissa specifika förhållandesätt/arbetsmetoder. Det kan exempelvis handla om hur en tjejjour bemöter tjejer på chatten, eller vad man ska tänka på när man svarar på frågor i frågelådan. Det kan också handla om hur en barngrupp bemöter barn som bor på kvinnojouren, eller om vad som är extra viktigt att tänka på vid stödsamtal.

Medlemsvård

Mottagande av nya jourtjejer och jourkvinnor

Det mottagande som de ideella tjejerna och kvinnorna får är väldigt viktigt för deras benägenhet och vilja att komma tillbaka till nästa möte och att engagera sig långsiktigt. En öppen välkomnande stämning gör mycket.

Presentationsrunda

Att inleda möten med en presentationsrunda där alla nya och gamla jourtjejer och jourkvinnor säger sitt namn och exempelvis någonting roligt som hänt samma dag, är ett sätt att inkludera alla redan från start. Oavsett hur ni väljer att göra er runda är det viktigt att det som deltagarna säger i rundan **inte ifrågasätts** av andra och **att alla får prata till punkt** utan att avbrytas. Det kan underlättas genom att ett föremål skickas runt och det bara är hon som håller i det som får prata. Rundor är bra i sammanhang där många är nya men är också nyttiga i sammanhang där alla redan känner varandra. Om en får höra sin egen röst och ges utrymme att uttrycka sig tidigt under exempelvis ett möte är det större sannolikhet att en känner sig inkluderad och vågar delta aktivt också senare under mötet.

”Rundan är skapad för att bryta det vanliga hierarkiska mönstret där några tar mer utrymme och bestämmer vad gruppen ska göra, tycka och tänka”²

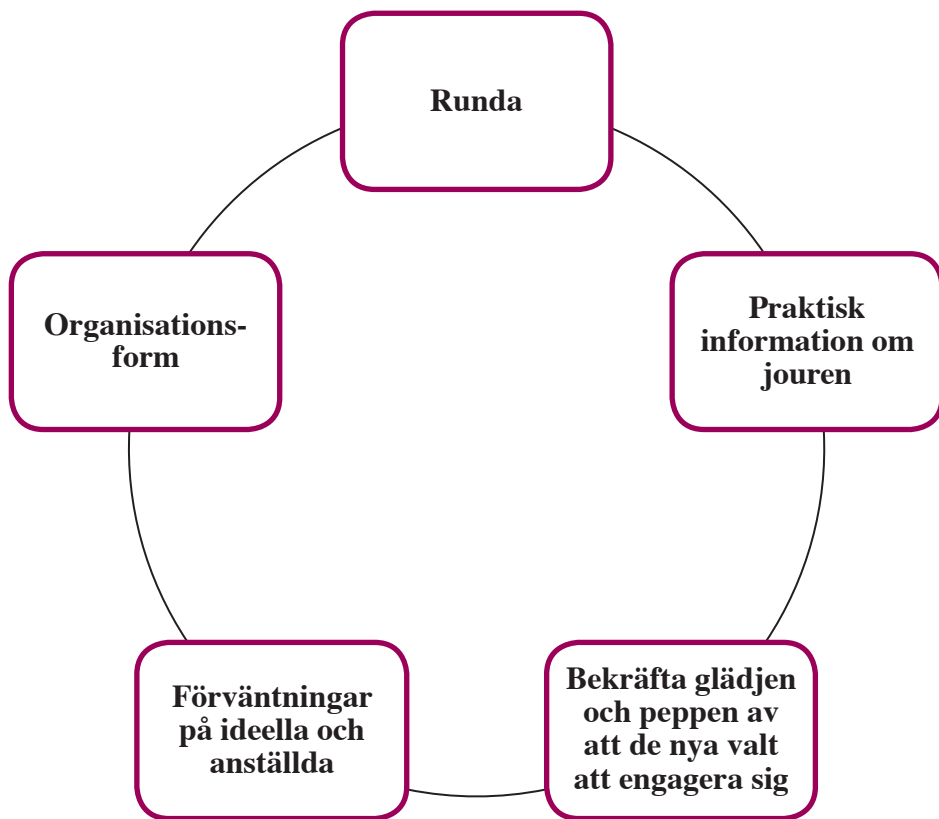
Praktisk information om joutren

Det är också viktigt att den nya jouttjejen eller joutkvinnan får tydlig information om exempelvis arbete och tillvägagångssätt, beslutsordningar och ansvarsområden inom joutren. Om det finns anställda på joutren kan det vara betydelsefullt att prata om skillnader och likheter i förväntningar på de som arbetar ideellt och de som är avlönade, liksom att tydliggöra ansvarfördelningen.

Organisationsform

Det är även bra att berätta om organisationsformen på just din jour. Hur har det sett ut tidigare och hur ser det ut idag? Strävar joutren efter ett platt organisationssätt eller finns det andra former med en mera hierarkisk struktur?

² Diskay Maria, Schellner Kicki. *Elden är lös, metodbok för tjej- och kvinnojouren*. Råd och Resultat Digitalt tryck, Ljungby.

Att lära känna varandra i jouren *– mentorskap, samvaro, middagar*

En del jouter arbetar med mentorskap där en jouttjej eller joutkvinna med längre erfarenhet vägleder och stöder en ny medlem. Andra ordnar idé- och visionsträffar vars syfte dels är att alla ska lära känna varandra och dels att tillsammans formulera gemensamma mål och visioner med verksamheten. Att ses på joutren och laga middag tillsammans och bara umgås kan vara ett trevligt sätt att lära känna varandra bättre på. Att vara noga med att lyssna på de nya jouttjejernas och joutkvinornas idéer och att visa ett intresse för den kunskap och erfarenhet som de kan bidra med, är betydelsefullt.

Hur får vi de ideella att prioritera joutarbetet?

Att skapa rutiner och förutsättningar är ett bra sätt för att bringa klarhet i arbetet som ideell jouttjej eller joutkvinna. Det är viktigt att din jout har en tydlig strategi gentemot de nya för att de på ett smidigt sätt ska kunna och vilja sätta sig in i det ideella arbetet. Tydlighet, delaktighet, uppskattning, uppföljning, socialt stöd och resurser är ledord här.

Tydlighet:

- Formulera konkreta uppgifter
- Tydliggör förväntningar

Delaktighet:

- Ge insyn i verksamheten
- Ta tillvara idéer
- Uppmärksamma kompetens

Uppskattning:

- Ge bekräftelse och feedback
- Uppmärksamma insatserna
- Erbjud intyg, vidareutbildning, medlemsaktiviteter

Uppföljning:

- Hör hur det går med uppdraget
- Följ upp kontinuerligt och ta tillvara intresse och synpunkter
- Ge personlig uppföljning

Socialt stöd:

- Skapa en känsla av tillhörighet och systerskap
- Sträva efter ett bra arbetsklimat och samarbete
- Erbjud handledning

Resurser:

- Tillhandahåll de medel som behövs

Handledning och socialt stöd

Som nämns ovan kan handledning vara en bra form av socialt stöd i din jour. Både nya och gamla medlemmar kan behöva prata om saker som känns tungt eller känslor som uppstår i arbetet som en vill förstå sig på. Alla jourer ser olika ut och har olika behov och för vissa skulle samtal i grupp fungera bra, medan andra grupper kan behöva individuella samtal. Att hitta en eller flera psykologer eller någon med liknande kompetens kan verka svårt, framför allt ur ett ekonomiskt perspektiv men också med tanke på att personen i fråga bör vara en kvinna och feminist. Förslagsvis kan ni söka er till kvinnliga psykologstudenter som ser jobbet som handledare som en chans att få en bra erfarenhet för framtiden och därför kanske kan ställa upp utan ekonomisk ersättning.

Att behålla engagemanget långsiktigt

Nästa utmaning är att uppmuntra de ideella till ett långsiktigt engagemang i jouren. För att nya jourtjejer eller jourkvinnor ska börja arbeta ideellt och fortsätta åta sig ideella uppdrag, utan ekonomisk ersättning, måste arbetet i sig vara tillräckligt givande. Det ni kan göra är att i en runda låta var och en berätta hur och på vilket sätt det ideella arbetet är givande för just dem. Något som skulle kunna peppa gruppen är att lista det som sägs i en sådan runda och på något sätt visualisera det på väggen. På så sätt skulle ni enkelt kunna påminna er själva och gruppen hur peppande och givande arbetet på jouren är!

På vilket sätt är det ideella arbetet givande för dig?

- Gemenskap, systerskap
- Del i ett större sammanhang
- Göra skillnad för tjejer och kvinnor
- Ideologisk drivkraft att förändra samhället
- Personlig utveckling och erfarenhet
- För meritvärde och kontaktknytande inför framtida arvoderat arbete

TIPS!

– delaktighet & inkludering

För att behålla engagemanget i det ideella arbetet är det viktigt att känna sig delaktig och få bekräftelse i att det en gör är betydelsefullt och viktigt. Ett sätt att få alla i gruppen att känna sig delaktiga och inkluderade är att exempelvis mejla ut protokoll från möten eller annan aktuell information. Det gör att de som inte kunnat vara med ändå kan sätta sig in i vad som händer på jouten och känna sig delaktig och informerad när de kommer på nästa möte.

TIPS!

– kunskapsutjämning

Känner din jour att drivkraften och engagemanget finns men att bristen på kunskap bromsar er? Då kanske en kunskapsutjämning i jouten skulle göra att fler vågar engagera sig? För en tjejjour kan det handla om att tillsammans sätta sig in i olika material/workshops som jouten använder sig av i skolor. För en kvinnojour kan det handla om att utöka sin juridiska kompetens eller få mer insikt i kvinnojourens samarbete med eller förhållande till med socialtjänsten eller kommunen.

www.roks.se